

INTEGRAREA VALORILOR INTERCULTURALITĂȚII ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI TIMPURI

**Prof. înv. preșcolar Mitrache Alina Constantina
Liceul teoretic „Adrian Păunescu”, Bârca**

Pentru a asigura un învățământ de calitate, care să parcurgă testul durabilității, corelat permanent cu orientările europene, este necesar ca obiectivele propuse să fie realizabile în contexte diferite, să creeze un climat favorabil educației prin valorile interculturalității, să vizeze linia compatibilității sistemului de învățământ românesc cu cel european (mondial).

Noile strategii de politică educațională vor defini ca principale direcții de acțiune: asigurarea unui spațiu educațional care să favorizeze accesul la valorile culturii și civilizației naționale și europene; educația în spiritul acceptării diferențelor și necesității interferențelor dintre cultura națională și celelalte culturi; cunoașterea propriilor valori etnice și naționale în vederea perpetuării lor prin intermediul unei educații intergeneraționale; formarea conduitei și conștiinței europene printr-o implicare activă și colaborativă a tuturor factorilor educativi (familie, școală, mass-media, instituții de cultură etc.); formarea și pregătirea cadrelor didactice pentru a implementa educația interculturală în demersul didactic.

În contextul promovării multiculturalității, a integrării valorilor educației interculturale în domeniul educațional încă de la vârsta preșcolară ca răspuns la necesitatea unei politici educaționale care să vizeze toleranță, bună înțelegere, incluziune socială, egalitate de șanse, se conturează ca particularitate a educației interculturale – educația etnică. O bună cunoaștere a valorilor naționale, a elementelor de identitate proprii culturii românești și deci o localizare exactă pe harta internaționalismului, vor face posibile, în pasul următor, acceptarea altor elemente și culturi, acceptarea diferențelor etnice și chiar trezirea interesului copiilor de a cunoaște alte valori și spații culturale, în pofida diferențelor desceperate.

Așadar, abordarea domeniului educației etnice, în vederea cunoașterii valorilor culturale și naționale românești, promovării și păstrării unor tradiții populare, este facilitată în primul rând de curriculumul pentru educație timpurie, orientat spre dezvoltarea holistă a copilului și care deschide multiple posibilități de integrare a valorilor internaționalismului în tematica abordată.

Inițierea unor activități cu preșcolarii, care să abordeze problematica educației cultural-etnice, poate porni de la evenimente precum sărbătorile naționale și religioase românești, abordate atât la nivel curricular, cât și extracurricular și extrașcolar. Cunoașterea tradițiilor de Crăciun sau Paște; cunoașterea elementelor de vestimentație – portul popular românesc; descoperirea elementelor tradiționale din trecut- casa tradițională românească, meșteșuguri, obiecte și unelte tradiționale românești utilizate în trecut; elemente de istorie națională; cunoașterea unor elemente ale spațiului geografic, implicit din perspectiva turismului, toate acestea definesc posibile conținuturi ce pot fi abordate cu preșcolarii.

Pe de altă parte, odată stabilit contextul național și fiind însușite valorile culturii naționale românești, devine posibilă și chiar necesară, explorarea unor spații culturale noi. În cadrul proiectelor tematice vor fi urmărite conținuturi precum: cunoașterea existenței altor culturi, cunoașterea elementelor specifice acestora- port tradițional, simboluri naționale; descoperirea anumitor tradiții și obiceiuri în alte țări; acceptarea diversității culturale.

În continuare vom prezenta câteva modalități (exemple de bune practici) concrete de integrare a obiectivelor educației național-etnice în spiritul interculturalității în cadrul activităților cu preșcolarii.

~ Derularea proiectului tematic “Românașul”, pentru a marca evenimente naționale precum 1 Decembrie deschide numeroase situații de învățare și cunoaștere a culturii naționale: amenajarea în cadrul colțului tematic al clasei a unei expoziții cu obiecte tradiționale, costume populare românești; activități de creație artistico-plastică “Păpușile vesele”- pictura pe linguri de lemn; excursii și vizite la muzee; serbări, programe artistice cu desfășurări de dansuri și cântece populare românești.

~ Lectura poveștii “Fetița fără țară” este o altă activitate ce deschide discuții de grup privind elementele culturii naționale și elemente specifice altor culturi (copiii pot exersa formulele de salut în limbi europene, așa cum descrie și povestea abordată). Printr-o astfel de activitate se integrează câteva dintre obiectivele interculturalității despre care vorbeau C. Cucoș și Teodor Cozma: deschiderea spre altul, spre străin, spre necunoscut, aptitudinea de a percepe ceea ce ne este străin, alungarea fricii față de altul.

~ Ziua Europei este un alt prilej de desfășurare a proiectelor tematice ce au ca scop educația prin valorile interculturalității. Astfel proiectul tematic “Europa, prin ochi de copil” cuprinde numeroase activități educative precum: proiectare video a obiectivelor turistice și simbolurilor naționale specifice anumitor țări europene; “Turul Europei”- activitate de abilități practice pentru a realiza o machetă cu țările Europei; “Europa pe glob” – exerciții de localizare a țărilor europene pe hartă/ glob; “Catalogul modei europene”- activitate de creație artistico-plastică ce vizează descoperirea elementelor de vestimentație tradițională specifice țărilor europene; “Album de călătorie”- împărtășirea propriilor experiențe sau intereselor de a călători și cunoaște anumite state europene.

~ Abordarea temei “Familia mea” sau marcarea “Zilei internaționale a Bunicilor” face posibilă o incursiune în lumea trecută a satului românesc, cu obiceiuri și meșteșuguri specifice prin activități precum: “Lada bunicii”- cunoașterea de obiecte tradiționale; “Să țesem un covoraș”- activitate practică prin care copiii au oportunitatea de realiza obiecte tradiționale; “Poveștile bunicilor vs Poveștile noastre”- descoperirea unor povești populare românești prin participarea bunicilor, precum și expunerea de către copii a unor povești de actualitate, din literatura universală.

~ Proiectele tematice precum “Crăciunul/ Paștele în jurul lumii” generează de asemenea multiple posibilități de integrare a conținuturilor educației interculturale: cunoașterea unor obiceiuri, tradiții specifice diferitelor țări ale lumii în comparație cu cele specific românești.

~ 1 Iunie, este un eveniment care poate promova ideile internaționalismului de cunoaștere și acceptare a diversității, incluziune socială, toleranță printr-o diversitate de activități: “Cine sunt eu, cine ești tu?”- descoperirea identității, acceptarea diversității; “Jocuri ale copiilor în lume”- desfășurare de jocuri sportive și recreative, “Case și rase”- expozițe de lucrări artistice și practice; “Sunt mic, dar am drepturi mari!”- cunoașterea și respectarea drepturilor copiilor; “Hora prieteniei”; “Vreau să fii prietenul meu!”- lectura poveștii scrisă de Eric Carl, care transmite ideea respectării și acceptării diferențelor între oameni și învățarea toleranței.

Toate aceste activități, la care se mai pot adăuga numeroase altele, constituie multiple și generoase modalități de implementare a valorilor internaționalismului la vârsta educației timpurii, respectând bineînțeles particularităților de vârstă și individuale ale copiilor și realizând o integrare armonioasă a lor la conținuturile și obiectivelor propuse de Curriculumul pentru educație timpurie.

Putem sublinia, în final, importanța majoră a unor astfel de abordări încă de la vârsta preșcolară, întrucât odată realizată familiarizarea copiilor cu elementele interculturalității este pusă baza educației în spiritul valorilor democratice de mai târziu. Amintim aici că dimensiunea interculturală figurează, așa cum subliniază Ghidul UNESCO pentru Educația Interculturală, între cei patru piloni ai educației, identificați de Comisia Internațională pentru Educația secolului 21: “a învăța să înveți”, “a învăța să faci”, “a învăța să trăiești împreună cu ceilalți”, “a învăța să fii”.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

Cucoș, C. – “Educația. Dimensiuni culturale și interculturale”, Ed. Polirom, Iași, 2000

Cozma., T.- “O nouă provocare pentru educație: interculturalitatea”, Ed. Polirom, Iași, 2001
“UNESCO Guidelines on Intercultural Education”